

Tenebra est lucis
 absentia a tenēdo dicta. Ligat enī
 et tener oculos ne solē videāt siue
 lucē. et sic nihil est nisi pura pūatio. Tenebra
 etiā dicitur aer obscurus vel umbra opaci corporis
 ut dicitur Basil. et q̄litate et situ luci cōtrariat. ti
 more incuit. color pulcritudinē tollit. vere
 cundia dimittit. somnolentiā nutrit

Incipit liber nonus De tempore
 et partibus temporis

Distinquas aut
 dixim⁹ de proprietatib⁹ celi et
 ei⁹ p̄m de q̄b⁹ sacra pagi
 na facit mētionē. dicendū ē
 sub breui cōpendio de eius
 effectu. s. de motu et mēsurā

mot⁹. i. de proprietatib⁹ t̄pis et p̄m ei⁹. Causat
 aut mot⁹ p̄mo et p̄ncipaliter a volūte celi.
 cui⁹ mot⁹ p̄mus ē et sempuērn⁹. ut dicitur in li. d
 ce. et mū. neq̄ sitis est motu inferior⁹ corporali
 et visibili siue mutabili. Cā tñ est mot⁹ inferi
 oris. q̄a mot⁹ rerū inferior⁹ generabiliū p̄ce
 dit ex incorpali et vniiformi motu orbū supe
 rior⁹. ut dicitur Aristot. ibidē. Mot⁹ aut est tran
 sit⁹ a termino ad terminū p̄rariū. ut dicitur in fine
 libri eiusdē. Omne ei⁹ q̄d p̄mutat de p̄rario
 mutat in p̄rariū. Et sūt sex spēs mot⁹. scz ge
 neratio. corruptio. alteratio. augmētatio. di
 minutio. s̄m locū mutatio. ut dicitur idē. Mo
 tus enī p̄mutatōis s̄m sitū. ali⁹ est reuolubi
 lis et sp̄tic⁹. ali⁹ rect⁹. ali⁹ cōposit⁹. Reuolu
 bilis aut nō mutat locū s̄m totū s̄ s̄m p̄tes.
 Circularis tñ q̄nq̄z mutat locū s̄m totū. ut
 p̄t̄z in motu planetarū. Rectus aut sp̄ mutat
 locū q̄z diu est i actu. aut ei mouet a centro
 ad circūferentiā ut ignis et aer et b̄mōi leuia q̄
 ferunt sursū aut ecōuerso mouent deorsum
 ad centrū ut gūta sicut aq̄ et terra. Sic autē
 mot⁹ b̄z sex spēs. est ei dexter sinister. aut retro
 supior et inferior. Cōposit⁹ vō mot⁹ ē ex du
 obus motib⁹ p̄rariis. sicut mot⁹ ligni i q̄ ac
 cendit ignis. Mot⁹ insup b̄z p̄p̄riū. q̄a ex
 rebemēu motu generat calor. ut p̄z ex motu
 p̄m orbis ex cui⁹ p̄fricatōe et motu inflāma
 tur ether. ut dicitur arif. et ex motu liquefit plum

bū q̄d est in eo. ut dicitur idē. Mot⁹ enī nō pōt
 mēsurari nisi s̄m mēsurā sp̄cij in q̄ ē mot⁹.
 De enī q̄d mouet aut mouet proprietate ut
 adamas mouet ferrū. aut violētia sic ex forti
 impulsu vēu mouet nauis. aut ex volūrate.
 sic mouet corp⁹ put vult aim⁹. Motus vō
 mutatōis ē duplex. v̄l mutatōis de loco ad
 locū. v̄l p̄mutatōis. dispositōis. ad dispositi
 onē de loco ad locū naturalit̄ aut p̄ vim. La
 pis ei⁹ q̄n ab alto demittit q̄nto mag⁹ descen
 dit tāto est ei⁹ mot⁹ mag⁹ impetuolus v̄n i
 tendit in fine ip̄i⁹. q̄ vō mouet p̄ violentiā i
 tendit mot⁹ ei⁹ in p̄ncipio mot⁹ ip̄i⁹. et q̄nto
 remot⁹ est a suo p̄ncipio tanto debilior erit
 mot⁹. ut p̄z in sagitta ab arcu emissa. q̄ tam a
 remotus pōt p̄ici. q̄ i vltimo nihil penetrat
 neq̄ ledit. Mot⁹ itaq̄z ē generatōis et omis
 trāsmutatōis inferior⁹ causatiū⁹ caloris et
 inflāmatōis inductiū⁹. tā aq̄ q̄z aeris subti
 liatiū⁹. caloris natural⁹ p̄fortatiū⁹. appetit⁹
 excitatiū⁹. medicine laxatiue ad mūdifican
 dū corp⁹ coopatiū⁹. v̄n dicitur Hippo. Si vis elle
 boy ducere moue corp⁹. Itē si fuerit mot⁹ a
 cētro ad circūferentiā. erit materie extēsiuus.
 diffusiu⁹ et dilatiatiū⁹. Si vō fuerit ecōuerso
 a circūferentiā vsq̄z ad centrū erit aggregati
 uus. p̄m inspissatiū⁹ et p̄strictiū⁹. Itē mot⁹
 t̄par⁹ est nature aiator⁹ corpor⁹ p̄seruatiuus
 immoderat⁹ vō est nature destruciu⁹.

De tempore

Ca. I.

Temp⁹ est rerū mu
 tabiliū mēsurā. ut dicitur arif. in li. d. v.
 substātijs. Tps est numer⁹ nume
 rās in oi eo q̄d numerat. vel sic dicitur Raban⁹
 Tps est dimēsiō rez mutabiliū s̄m motū et
 s̄m morā. coeuū in reb⁹ mutabilib⁹. ut dicitur
 Aug. Nihil ē p̄ciōsi⁹ tpe. v̄n de oi possessiōe
 duo p̄nt s̄l haberi v̄l pla. s̄z d̄tpe duo momē
 ta s̄l haberi nō p̄nt. v̄n tps recuperatōis nō re
 cipit. amissio ei⁹ t̄pis irrecupabil⁹ est. Breue ē
 tps mutabile instabile et irrecupabile. cū mo
 tu ei⁹ et mobili incipit. q̄ penit⁹ deficere tps fi
 nit. et iō nō erit in futuro. s̄z cessabit. q̄n nihil
 nisi eternitas erit ut dicitur aug. Tpe nihil est cō
 muni⁹. Qib⁹ enī eq̄lter est cōe. tpe nihil labi
 lius. q̄a nūq̄z q̄scit. imo q̄n incipit deficere

incipit decrefcere. & ecōuerfo. q̄a p̄ns finis ē
 p̄teriti. et mox p̄ncipiū est futuri. Omne enī
 tps trib⁹ vicifitudinib⁹ variat. ſ. in p̄terituz
 p̄ns et futuru. Scdm̄ rōem tps et ei⁹ variā
 ſucceſſionē. ſemp̄ eſt dies et nox. vt dic̄ beda
 ſed alibi dies alibi nox. Tpe nihil incertius.
 nihil impceptibili⁹. q̄ vt dicit Iſid⁹. Tps p̄ ſe
 nō diuoſcīt. ſ. ſolū p̄ humanos act⁹. Itē tpe
 nihil eſt alterabili⁹. et iō corpi nihil piculoſi⁹
 q̄a vt dicit Ipo. mutatiōes tēporū maxie ge
 nerāt morbos. Subita ei mutatio frigidita
 tis in caliditate corpa alterat et imutat. Et iō
 q̄ natura nō patit̄ repētinas mutatiōes. vt
 dicit idē Ipo. Iō ſubita mutatiō tps frequē
 ter eſt cā infirmitatis. Itē moderato tpe et i
 ſuis q̄litate tpatō. corpi nihil eſt ſalubri⁹.
 vñ dicit in ampho. Tps moderatis ſi tpa tē
 poraliē ſe habuerint. boni erūt ſtat⁹. et maxie
 bone determinatiōis fiunt egritudines. Itē
 q̄uis tps ita ſit mutabile tñ tpe nihil eſt ma
 gis p̄nuū. p̄tes ei tps ſunt t̄igue. An̄ dic̄
 mar. Tps q̄b in byeme ſeneſcit ſtatim i vere
 reuiuifcit et ecōuerfo.

De anno ſolari et equinoctiali
Capitulum. II.

Anus ut dicit Iſi
 do⁹ ē ſolis reuolutio vt amfract⁹
 cū pactis. ccc. lxx. dieb⁹ et quadrāte
 reſtit ad locū ſuum. Eſt aut̄ ann⁹ dict⁹ eo q̄
 mēſibus ſe remeantibus voluit. vñ annus
 ab an q̄b eſt circū dicit̄. q̄a quaſi circulo in ſere
 dit et renouat. An̄ apud egyptios añ lras in
 uentus p̄picū draconē caudā ſuā incidētē
 et in ſe reuertentē ſignificabat. vt dicit Iſido⁹
 Sūt annoꝝ diuerſa genera. Nā eſt ann⁹ lu
 laris minor anno ſolari i vñdecim dieb⁹. et
 eſt ann⁹ ſolaris q̄ duodecim h̄ mēſes. Sin
 guli aut̄ planete habēt annos ſuos in q̄bul
 p̄ficiunt curſum ſuū. vt mars q̄ in duobus.
 iupiter i duodecim. ſaturn⁹ in triginta. Et ē
 ann⁹ magn⁹ q̄ dicit̄ mūdān⁹ q̄n omnes ſtelle
 ſm̄ Aſt̄ro. redibūt ad p̄p̄riū et p̄mū creatio
 nis ſue punctū. et hic añ⁹ ſm̄ aſt̄ro in xxxvi.
 milibus annoꝝ p̄ficiet. ſicut patet in libro de
 p̄p̄rietatib⁹ elementorū. Scdm̄ platonicos
 aut̄ infra. xv. milia p̄ficiet ann⁹ iſte. ſicut dicit

Macro. in li. Ciceronis. Sūt aut̄ anni vſq̄
 alis. ſ. ſolaris q̄ttuor tpa. q̄ ſunt tps vernale.
 eſt uale. autūnale. et byemale Et dicunt̄ tpa
 eo q̄ in ſuis qualitatib⁹ mutuo ſe tēpant. vt
 dicit Iſi. dicunt̄ et curricula. eo q̄ alterna aſ
 ſiduitate currunt et nunq̄ in eodē ſtatu p̄ſe
 uerāt. vt dicit Iſi. In his q̄ttuor anni tps
 accidūt duo ſolſticia in byeme et ſtate duo
 eq̄noctia in vere et autūno Solſticiū aut̄ eſt
 maxia ineq̄litas diei et noctis q̄ accidit in in
 greſſu ſolis in cancrū et capcornū. in cancrū
 q̄ntū ad ſolſticiū eſt uale. in capcornū q̄n
 tū ad byemale. Et dicit̄ ſolſticiū q̄ſi ſolis ſtatio
 duplici de cā. vel q̄a ſol in eſtate vel i byeme
 p̄pter longitudinē diei aut noctiū videtur
 ſtare in noſtro emisperio vel i inferiori. vel
 q̄ in vtroq̄ ſolſticio q̄ſi ſtat in eſtuali n̄ po
 tens pl⁹ accedere ad nos. i byemali nō potēſ
 pl⁹ a noſtro habitabili elōgari. Eq̄noctium
 eſt maxia eq̄litas diei artificiali et noctis q̄
 accidit i ingreſſu ſolis i arietē ſiue librā. ſunt
 aut̄ duo eq̄noctia. p̄mū eſt vernale ſecundū
 byemale. In his q̄ttuor tps ſūt q̄ttuor ier
 unia q̄ dicunt̄ triduana. p̄mū ſit i prima
 ſeptimana q̄ dragelime iſtud ē veris. ſecundū
 eſt eſtatis i ſeptimana pentecoſtes. tertiu
 eſt autūni i q̄rta feria ſeptēbris. quartuz
 eſt byemis q̄b ſit i ſeptimana integra ante
 natiuitatē dñi. Ann⁹ itaq̄ ſolaris eſt ann⁹
 cōmunis et incipit a ianuario et terminat̄ in
 decembru. et eſt ſpaciū q̄ ſol voluit tricenſies
 ſexageſies et q̄nquies i zodiaco et quadrāte
 id eſt. vi. horis q̄ ſunt q̄rta p̄s diei naturalis.
 Iſte aut̄ ſex hore nō cōputant̄ in anno cōi. ſ. z
 colligunt̄ in anno biſextili. Dicit̄ aut̄ biſext⁹
 collectio. xvij. hore omiſſar̄ in trib⁹ annis
 cū ſex hore quarti anni ad p̄ficiēdū vñ
 diē. ex. xxiij. hore. ex cui⁹ additiōe dicit̄ annus
 biſextilis. vt dicit̄ beda. Et dicit̄ biſext⁹ q̄a ſp
 eo anno quo accidit in februario bis. vi. kl.
 p̄nūciamus. vt dicit̄ biſext⁹ ex biſſe momen
 tis collectus. ex. xxx. ei momētis q̄b⁹ ſol mor
 rat̄ in quolibet ſigno vltra. xxx. dies. et ex. xxx.
 trientibus colligunt̄ ſingul̄ annis vi. hore q̄
 collecte p. iij. annos faciūt i quarto anno dū
 em biſextilē. vt dicit̄ Beda. ſed de h̄ quere in
 computo

De anno lunari Ca. III.

Annus lunaris quā
 doq3 dicitur spaciū quo luna reuoluit
 ab vno puncto zodiaci ad aliud pu
 ctum. qd dicitur in quosdā. xxvij. dies. et. vi.
 horas. qñz dicitur annus lunaris spaciū quo vol
 uitur a iunctiōe vsq3 ad cōiunctiōē vel
 ab illuminatiōe ad illuminatiōē. et tale spa
 cium supat primū duob9 diebus et sex horis
 Dicit autē luna esse in coitu vel iunctiōe qñ
 ita directe est sub sole q nulla pars superficialit
 respiciēs nos apparet illuminata. tota vero
 est illuminata qñ videt plena p9 iunctiōez
 itaq3 luna recedit a sole et relinqt euz in aliq
 puncto zodiaci q reuertēs ad idē punctū nō
 inuenit eū ibi qā iā pfectū in suo motu. An
 oportet eā cōsumere duos dies et. vi. horas
 anteq3 illū cōsequat. et tale spaciū dicitur lunatio
 qñq3 dicitur ann9 lunaris spaciū pñēs. xij. luna
 tiones. q diuidunt a cōpositis p. vi. pares et
 sex impares sicut q mēses sunt pares siue ipa
 res. par enī lunatio rñdet mensi impari. im
 par autē pari. Ann9 ergo lunaris cōtinens
 xij. tales lunatiōes pñēt. cccluij. dies. series
 aut. xxx. et tōndē. xxix. dies pñciūt tantā sum
 mā. An patet q annus solaris cōmunis su
 perat hūc annū lunare in. xi. dieb9 q excess9
 facit etatez lune variari singulis annis i kal.
 mensū ita q si in h anno pma est in kal. ali
 cui9 mēsis in sequēti anno erit duodecima.
 Qñq3 autē dicitur mēsis vel ann9 lunaris embo
 lismalis. Et est embolism9 excrementū anni
 solaris ad lunare. et dicitur ille ann9 embolisma
 lis in quo cadit et recolligit vna lunatio. xxx.
 dierū recollecta ex illis. xi. dieb9. in qb9 supe
 rat ann9 solaris lunare. et idē tertio annus est
 embolismal. qā in illo recolligit lunatio. xxx.
 dierū trib9 dieb9 desup remanēb9. ter ei. xi.
 faciunt. xxxij. remanēbus alijs dieb9 trib9.
 similiter. viij. ann9 est embolismalis additis
 illis sex dieb9 ad alios. xxij. dies q exsup cre
 scēna. vij. et viij. anni recolligunt. sed ad hoc
 vt lunatio embolismalis. viij. anni sit. xxx. et v
 erū oportet mutuare duos dies ex embolis
 mali subsequēti et ita pcedendū est vsq3 ad
 xix. annū qñ circulo embolismalis adimple

tur pñens annos. xij. cōmunes. et. viij. embo
 lismales. Embolismales enī sunt tertius. vi.
 viij. xi. xiiij. xvij. xix. alij vō sunt cōmunes. An
 n9 autē lunaris maxime obseruatiōis ē apd
 hebreos ppter qd legalis dicitur qā oēs festiuita
 tes legales sicut lune cursum et etate obseruā
 tur. et idē sp incipit a lunatiōe aplis. vt dicit Be
 da. et in Exo. xij. dicitur. Mēsis iste erit vob9 pñci
 pium mensū anni zc. Preter annū autē vsus
 alem seu cōmunē et legalē est ann9 q dicitur emer
 gens qñ aliquo casu notabili emergēte tps
 subsequēs cōputat. sicut greci cōputauerūt
 tps a pma olimpiade. et christiani a pma do
 minica incarnatiōis. et sic de alijs. An pñci
 pit sepe q mediū anni legalis est pñcipium
 emergēs et cōuerso. et p h mltē cōtrarieta
 tes in biblia ad pcordiā reducunt. h3 De an
 noz diuersitate dicta sufficiāt

De tempore vernali

Capitulum. III

Ver est principiu
 anni. cui9 inuētiū est qñ soli pma pre
 ariens pñsit. et p septentrionē p res
 ctam lineā ascendere incipit vt dicit Cōstā. in
 pantegni. li. v. ca. iij. Recta autē linea est q ne
 q3 septentrioni attinet neq3 meridiei. sed ab
 vtroq3 polo equaliter distat. durat autē tps
 veris vsq3 in finē geminoy quātū scz sol dis
 currit p tria signa quoz vni9 qd3 bz suum
 mēsem ad tps vernale pñentiū. Pma9 mē
 sis est ariens incipiēs a. xvij. die marcij vsq3
 in. xvij. diē aplis. Secūdu9 est tauri incipi
 ens a. xvij. die aplis vsq3 ad. xvij. diē maij.
 Tertio9 est geminoy incipiēs a. xvij. die maij
 vsq3 ad. xvij. diē iulij. Est autē vernū tps iter
 frigidū et calidū maxime tēperatū. inter hys
 mē et etate mediū qualitatuz vtriusq3 pncis
 patiuū. qñā sanguis tūc incipit multiplicari
 in corpe aialis et būores q in byemali frigo
 re cōstricti fuerāt et cōpacti calore vñali mo
 ueri incipiūt et dissolui. Ver autē in suis qua
 litatib9 tēperatū sanissimū tps ē et minime
 mortiferū ac infirmū. vt dicit Cōstā. et Gal.
 Hā bis duab9 qualitatib9 natura delectat.
 quia caliditas est cā effectiua nutrimenti et
 aūgmēti. humiditas vō cā est materialis. et

ideo in vere maxime generat sanguis. q̄ ma-
gis est necessari⁹ nutrimento corpis. Si v̄o
naturā suā exierit diuersas inducit egritudi-
nes. **Uñ** d̄r in ampbous. Si byems sicca fu-
erit ⁊ borealis. ver v̄o pluuiosum fuerit. ⁊ au-
tumn⁹ necesse est i estate febres acutas fieri
⁊ obtalmias ⁊ dissenterias maxie i humidis
natura. vt dicit cōmen. In byeme siccā b̄uo-
res p̄ frigiditatē retēti acuumt. in vere aut̄ in
nimia b̄uiditate distēperate mlte supfluita-
tes generant ⁊ p̄ calozē resoluunt. In estate
v̄o dum caloz nō est potēs eas p̄sumere: pu-
trefacit. ⁊ sic febres acutas generat et iducit
multas alias passiōes. Si v̄o byems calida
⁊ b̄uida fuerit ver aut̄ frigidū ⁊ siccū necesse
est boies in estate egrotare ⁊ mulieres pitu-
ras leui occasione abortire. Cui⁹ rei assignat
Gal. rōem in cōmento dicēs: qñ corpa p̄es-
gnantiū in byeme sūt calida ⁊ b̄uida tenera
sunt ⁊ rara. **Uñ** frigiditas aeris vernal̄ sub-
ito penetrāns ad interiora ledit fetū. p̄ frigid-
tatē enī ⁊ siccitatē q̄ sunt q̄litates mortifica-
toie mortificat fet⁹. **Uñ** fet⁹ mortificat⁹ ag-
grauat ⁊ retinacula abrumpit. ⁊ sic mlter ne-
cessario abortit. **Vernū** insupt̄ps terrā diu-
clauam ⁊ p̄ frigore p̄stricā apit. et radices
⁊ herbas in terra latētē apducit. florib⁹ ⁊ her-
bis terrā renouat. **Aues** ad garritiū ⁊ amorē
solicitat ⁊ inducit. ⁊ miro decore omnē terre
supficiē induit ⁊ venustat. **Unde** ver d̄r a vi-
rore vt̄ vigoze. q̄ tūc herbe ⁊ arbores virefce-
re incipiūt ⁊ frōdere. t̄ps veris ē t̄ps agricul-
ture ⁊ laboris. t̄ps lenicie ⁊ amoris. **Vernali**
enī t̄pe oīa vident̄ letari. nā terra viret. silua
frondet. p̄rata florēt. celū splēdet. mare quiet̄
scit. volucres vociferāt ⁊ nidificāt. ⁊ oīa q̄ in
byeme videbāt mortua et macida vernali
t̄pe renouant̄. **Uñ** serenitas aeris vernalis
vocat̄ a marciāno alias macrobio risus io-
uis. **Uñ** v̄o vernal̄ t̄pis min⁹ sane sūt ad bi-
bendū. q̄a a vaporib⁹ tūc resolutis i grossan-
tur. ⁊ a raris ⁊ alijs v̄mib⁹ tūc t̄pis semen p̄-
ijciētib⁹ inficiunt̄. Et iō si necesse fuerit eas
bibere p̄sult̄ p̄stā. vt̄ p̄mo decoquant̄ vt̄ sic p̄
ebullitionē subliēt ⁊ purificēt

De estate
Capitulum. V.

Estas calida est

Et sicca. cui⁹ initū est cū sol fuerit
in p̄ma pte cācri. ⁊ tūc est sol i ma-
xima eleuatiōe q̄ ad nos ⁊ iā paulatī incipit
descēdere vsqz in finē v̄ginis. Et b̄z estas tres
mensēs sic ⁊ ver vt̄ dicit p̄stā. **Prim⁹** mēsis
est cancri a. xvij. die iunij vsqz ad. xvij. iulij.
Secūdu ē cū sol est i leone a. xvij. die iulij
vsqz ad. xvij. die augusti. **Terti⁹** est cū iā in v̄-
ginem descendit a. xvij. die augusti vsqz ad.
xvij. die septēbris. vt̄ dicit p̄stā. **Est** ergo estas
calida ⁊ sicca colere generatiua. eo q̄ sol t̄pe
estualt̄ sūma gradit̄ ascēsiōe. **Oppositū** vsqz
capiūb⁹ nostris directā ⁊ forte i corpib⁹ no-
stris sicut et alij inferiorib⁹ fortissimā imp̄-
mit actiōz. **Uñ** ⁊ supflua i byeme coaduna-
ta dissoluit ⁊ p̄sumit. Si v̄o estas suā tēperi-
em exierit infirmitates calidas ⁊ siccās gene-
rare ⁊ inducere p̄suevit. vt̄ dicit p̄stan. **Dies**
lōgiores sol efficit ⁊ noctes breuiores. fruct⁹
⁊ flores ad maturitatē p̄ducit. **Uñ** vi calidi-
tatis sue tūc intēse. b̄uozes i fructib⁹ tunc di-
gerit ⁊ digestos eis in corp̄ ⁊ p̄iūgit. qd̄ v̄o
supflūū est desiccāt penit⁹ ⁊ p̄sumit. terraz ri-
mosam ⁊ cauernosaz reddit. **Uñ** calozē suo
b̄uidas p̄es p̄sumendo destruit. siccitate v̄o
sua p̄es terrestres cōp̄mu ⁊ p̄iūgit ⁊ sic apit
terrā atqz fundit. **Cōsūptis** ergo p̄tib⁹ aq̄is
q̄ fuerūt eā coadunandis p̄nū ⁊ p̄stricōis
necesse ē vt̄ p̄s a p̄te diuidat̄. ⁊ sic scissura i p̄-
tib⁹ terreis efficiat̄. **Uñ** loca paludosa aq̄i-
tatē p̄sumēdo desiccāt ⁊ exaspāt ⁊ idurat. po-
rosas p̄es aialū calozis sui subilitate sub-
intrat ⁊ b̄uozē subcutaneū dissolūdo sudo-
rē puocat ⁊ sic qd̄ ē supflūū adnubilat ⁊ eua-
cuat. p̄poroz et apnōz fit spiritūū exalatō et
substantial̄ b̄uiditatis euaporatio. ⁊ iō vires
debilitat ⁊ eneuat. ex v̄traqz q̄litate sua cole-
rā excitat ⁊ inflāmat. ⁊ iō febrilē calozē gene-
rat ⁊ augmētat. apes mellificātes suis floz-
b⁹ eas reficiat ⁊ satiat. nocturnis t̄pib⁹ rozes
generat. ⁊ herbaz supficiem ne diurno estu
arescant rigat ⁊ humectat. **Estiuo** t̄pe aues
canoze maxime vociferāt ⁊ modulant̄. et ad
pullificādū siluestres volucres maxie aiant̄

De autumno

Ca. VI

Hytūn^o ab augen/

do est dicit^r. eo q^d tūc tps fruges et fruct^o pouissime abūdāt in bo:reis et augent. Des ei anni labores et fruct^o recoligit in bō:rea et reponit. Et iō in fabul' nutri ci iunonis cōpat rōe fertilitatis. vt dicit **Pli.** **Itā** solictos et negociolos circa fructū col lectioz boies reddit. agros a frugib^o et arborib^o a fructib^o orbaras reddit. siccitate et frigiditate sua frōdes et folia mortificat et deijcit terrā sterile efficit et vim germiatuā amputat et p̄scindit. Est itaqz autūn^o frigid^o et siccus. hūoris melācolici frigidū scz et siccū generatiu^o. cui^o iunū est cū sol p̄mā p̄te libe in trat cū sol ē in recta linea. s. i. eq̄noctiali cuz a septētrione et meridie eq̄ distat. hz aut tps autūnale tres mēses sibi deseruiēt. vt dicit **Plā.** **Primo** incipit q̄n sol ē in libra a. xvij. die septēbris vsqz ad. xvij. diē octobris. et tūc incipit sol p̄^o declinare i meridie. **Secūdo** mēsis est i q̄ sol est i scorpione a. xvij. die octobris vsqz ad. xvij. diē nouēbris. **Tertio** ē cū sol ē in sagittario. s. a. xvij. die nouēbris. vsqz. xvij. diē decēbris. vt dicit **Plā.** **Autūn^o** i suis q̄litantibus perit est p̄trari. et iō mltaz infirmitatū et pessimaz ē generatiu^o. **Autū** p̄o. i. amph. In autūno acute accidunt infirmitates et morifere. sup̄ quē locū dicit **Gal.** **Autūn^o** pestilentior est ceteris tpsib^o et i multis illaudabilis. **Primo** p̄p̄ mutabilitatez tpsis. nūc ei est calor nūc frigid^o. scdō q̄a cū sit p̄^o estate inuenit mltos hūores incēlos ex calore p̄cedēte q̄s reperiunt frigid^o autūnale ad iteriora. et n̄ p̄mittunt eos exire q̄ putrefiūt et inducūt pessimas passiones vt q̄rtanas et febres vix curabiles. **Et** hz autūn^o frigid^o ē et sicc^o et iordinat^o. **Et** iō in autūno nimia siccitate a q̄ cōsumit subalis hūiditas. corpa efficiūt debilioza p̄pter ineq̄litate vō aeris p̄on nūc subito aperunt. nūc subito p̄stringūt. **Aut** fit calidarū fumositatū retēno. q̄s cū v̄t nō possit expellere multitudie et acumie materie passionel mortifere subsequūt. p̄bilicis aut autūnus maxie ē nociu^o. qz frigiditate et siccitate sua pulmonē delicat et rūpit ad modū p̄pini. iō p̄bilicos valde ledit

De hyeme

Ca. VII

Hyems ab eundo

Hest dicit^r. eo q^d tpe byemali solet ire et volui sol i breuion circulo q̄z i est uali. **Aut** breuiores efficit dies et noctes lōgi ores. vt. d. **Pli.** est at̄ initū byemis p̄m cōstā. cū sol est i p̄ma p̄te cap̄corni et finis d̄scēlionis sol in meridie. et iā paulatim i cap̄it ascēdere p̄ septētrionē. **Itz** etiāz byems tres mēses sibi deseruiēt. **Primo** ē in cap̄cornio incipiēs in. xvij. die decēbris vsqz i. xvij. diez ianuarij. **Secūdo** ē cuz sol est i aq̄rio a. xvij. die ianuarij vsqz ad. xvij. diē februarij. **Tertio** mēsis ē q̄n sol est i piscib^o et incipit a. xvij. die februarij vsqz in. xvij. diē marcij. vt dicit **Plā.** **Est** autēz byems frigida et hūida fleumatis nutritiua maḡ in d̄nat frigiditas q̄z hūiditas. qz maḡ fit aeris et aq̄ p̄stricō. et p̄gelatō p̄p̄ nimia sol elōganonē. ex q̄ frigid^o nō modicū tūctip̄ generat. **Aut** byems estati penit^o ē p̄ria. et iō oia viuētia et nascētia b̄nificio estatis rigore byemali mortificāt. et estatis p̄terite vestigia in byeme penit^o anullāt. niues et aq̄z inundatōes i byeme multiplicāt. tā vie q̄z semite lubricae et lutose i byeme efficiunt. p̄ter terre glaciali frigore p̄stringunt. oim corpoz v̄mbre i byeme p̄^o q̄z i estate p̄longant. **Primo** terre clausis i sup̄ficie exteriori corpa infrigidant. **Intero** in p̄tes calide fugiētes d̄nantē frigiditate inaggerāt. et iō aque puteales et fontane in byeme sentiunt maḡ calide q̄z in estate. q̄a calor natural' fugiens cōtrariāz sibi aeris frigiditate interiora petit et i venis puteoz et fontū se includit. et iō p̄p̄ caloris p̄niam aque in fonte vel in puteo nō gelāt. **Itē** byemalis asperitas boies efficit pigros et delides ad opandū. **Prerui** enī p̄stringēte frigiditate cōtrabunt q̄dammodo et coartantur. p̄p̄ q̄d membra ad opandū ita defacili nō laxant. **Itē** ex frigore byemali clauduntur pora. et reuocato calore naturali ad iteriora v̄rutes aiales p̄fortant p̄p̄ q̄d exercitat appetitus et p̄la necessario cibaria p̄^o q̄z in alijs tēporib^o req̄runt. **Unde** p̄o. in ampho. **Ven** tres byeme natura sūt calidiores et somni longissimi. **In** his ergo bo:is p̄les oblatōes

Dande sunt. calor enī est mult⁹. ⁊ multo indiget nutrimento ⁊c. Itē qñ byems suas excedit q̄litates. varie palliōes i corpib⁹ generatur. Multi ei būores clausis poris in p̄cauitati bus corpis aggregant q̄ nō inueniētes vias euaporandi calefiūt ⁊ cit⁹ putrefiunt ex q̄ necessario infirmitates varie p̄creant

De mense **Ca. VIII**

Mensis est nomen

grecū. ⁊ de lune noiē tractū. Luna enī grecos mēne vocat. Itā apud hebreos mēses legitimi nō ex cursu solis s; ex lune motu nūcupant. Egyptij autē p̄mi p̄pter velociōre lune cursu nomē mensis p̄mo ex solis cursu inueniūt q̄niā tardi or solis mot⁹ facili⁹ poterat cōp̄bēdi. vt dicit **Isi.** Est autē triplex mēsis. s. solaris q̄z diu sol morat i vno signo pagrado. ⁊ est vsual' illō spaciū. s. dierū qd in nostris martilogijs p̄tinet. Et est mēsis lunaris. s. spaciū q̄ luna recedit ab vno puncto firmamēti rediēs ad idē punctū. ⁊ p̄tinet in se. xxvij. dies ⁊ septē horas Itā luna morat p̄ duos dies in q̄libz signo ⁊ bysse bore. ex eo vō q̄ morat in q̄libz signo p̄ duos dies. cu; sint. xij. signa. habet. xxij. dies. ex eo vō q̄ morat p̄. vij. horas erent tres dies q̄ p̄dicis. xxij. dieb⁹ adiūcti faciūt. xxvij. xij. vō bysse spaciū supplet vni⁹ bore integre. ex q̄ p̄tz q̄ luna circuit zodiacū a puncto ad punctū p̄. xxvij. dies ⁊. vij. horas. Alio mō sumitur mēsis lunaris p̄ lunariōe. vt p̄z i anno lunari. q̄re supra. Cōtinet itaq; mēsis. iij. se; ptimanas. septimana. vij. dies naturales. dies. iij. q̄dantes. q̄dāse sex horas. hora. iij. p̄cta. punctū. x. momēta. momētuz. xij. vncias vncia. xlviij. atbomos. atbom⁹ vlti⁹ nō diuidit p̄pter sui breuitatē. Sūt autē menses. xij vsuales. q̄z p̄mus d̄ ianuari⁹ a iano dictus cui fuit p̄secrat⁹. q̄a vt dicit **Aug.** gentes credentes ianuū ducē quendā deuz eē in bis kalendis eū plurimū venerabant. ⁊ ei duas faces figurabāt. vnā p̄ se ⁊ aliā añ. qz erat termin⁹ anni p̄oris ⁊ p̄ncipiū seq̄ntis. Mōdo autē d̄ ianuari⁹. eo q̄ sit limes ⁊ ianua anni **Uñ** bifrons ian⁹ depingit. vt anni iroitus ⁊ exit⁹ demōstret. vt dicit **Isi.** Depingit autē

comedēs ⁊ de cipho bibēs. qz tū calialia abū; dantiorē abi copiā exigūt ⁊ req̄rūt. quia tū c̄tpis p̄pter subintraōnē caloris ad interiora marie viget appetit⁹. Itē etiāz mensis bz noctes longas horas. xvj. et dies breuiōres horas scz. viij.

De februario **Ca. IX.**

Secundus mensis

est februari⁹ a februo. i. plutone dictus. cui mēsis ille fuit antiq̄ cōsecratus. nā ianuariū dijs superiorib⁹. februariū vō dijs inferiorib⁹. antiq̄ error gētiliū cōsecrauit. ⁊ idē februari⁹ a februo. i. plutone deo infernoz ē noiāt⁹. Est autē mēsis pluuiosus valde ⁊ aquosus p̄pter vapoz eleuatiōz q̄ in pluuias resoluūt. ⁊ idē d̄ sol tūc eē in aq̄rio p̄pter aq̄z inundatōz. Depingit autē februari⁹ senex ad ignē residēs pedes calefaciens. q̄a tūc t̄pis marie viget frig⁹. p̄pter diurnaz sol' elōgatiōnē q̄ p̄cessit. Itē autē oēs menses februari⁹ mēsis ē min⁹. qz non bz nisi. xxvij dies qñ nō est bisext⁹. i. bisexto autē bz. xxij. d̄ aut februari⁹ apud hebreos sebatb. apud grecos rendicos c⁹ nox bz. xiiij. horas. dies vō. x.

De marcio **Ca. X**

Tertius mensis dicitur

marci⁹. a marte romane gēnis auctore appellat⁹. Vel idē sic ē dicit⁹. eo qz tūc caliantia ad marē ⁊ couū moueātur vt dicit **Isi.** Dicit autē marci⁹ apud hebreos mēsis adar. apud grecos vō vocat distan. ⁊ bz. xxxj. dies. nox autē bz horas. xij. dies. xij. In mense enī marcio est equinoctiū vernale. s. o. le inter septētrionē ⁊ meridiē mediā lineam tūc tenēte. Et idē in mēse marcio apiunt ponterre atq; būores incipiūt ascēdere tā in aialibus q̄z in herbis ⁊ arborib⁹. **Uñ** marci⁹ depingit tanq̄z vintor vt oxolan⁹. qz tunc est t̄ps vt supflua a vitib⁹ ⁊ alijs arborib⁹ amputent. In marcio autē t̄ps valde mutabile ⁊ instabile. ⁊ idē tūc t̄pis facillime corpa boim alterant. **Uñ** autē marciales sunt min⁹ sane ad bibēdū. q̄a tūc ex semib⁹ pisciū et ranarū potissime inficiūt solē i p̄ncipio marcij i mēdio signi pisciū existēte

De apuli **Ca. XI**

Quartus mensis est
 aplis q̄ apud hebreos d̄: yar. apud
 grecos v̄o d̄: xandicos h̄ns. xxx. di-
 es. cui⁹ nor: h̄z horas. x. dies v̄o. xiiij. Dicitur
 aut̄ aplis q̄si aperilis. q̄a tūc oia aperunt. ⁊
 tūc germina flores ⁊ folia de terra ⁊ arborib⁹
 egrediūt. Et iō aplis depingit gestās florez.
 q̄a in illo mēse incipit terra decorari florib⁹
 ac vesti. Al̄ aplis d̄: q̄si affrōdilis. ob affrō
 qd̄ est semē. q̄a tūc ap̄tis p̄tis terre sūt aua
 apta seminariōi ⁊ agriculture. sole circa me-
 diū marci signū tauri subintrāte.

De quinto mense **Ca. XII**

Quintus mensis est
 madius siue maius. a maia matre
 mercurij dicit⁹. v̄l d̄: a maiorib⁹ na-
 tu q̄ in republica sūt maiores. v̄l d̄: madius
 a madefactiōe pluuiar. q̄ tūc t̄pis oriūt pl̄-
 ades ⁊ hyades ⁊ alie stelle pluuiiales. q̄z v̄tu-
 te mittunt pluuiē ⁊ rores ad seminū iactorū
 madefactōz ⁊ irrigatōz. H̄ic mēsis apud he-
 breos d̄: styabai. ap̄ grecos aut̄ d̄: antimo-
 seos h̄ns dies. xxx. nor v̄o ei⁹ h̄z horas. viij. ⁊
 dies. xvi. Est aut̄ mai⁹ t̄pis amenitatis amo-
 ris ⁊ iocunditatis. Tūc ei maxime vociferant
 ⁊ gaudēt aues. Tūc ad bella p̄cedūt reges i
 maio prata ridēt ⁊ flozēt. silue v̄zēt. ⁊ oia fere
 aianna. mouent ad gaudiū ⁊ amorē. ⁊ iō sol
 d̄: in medio mai⁹ irare signū geminor. q̄z p̄-
 pter t̄perie aeris ⁊ amenitatis t̄pis iocundi-
 tas in hoib⁹ gemiat. Cū mai⁹ t̄pis ē solacij
 ⁊ deductiōis p̄p̄i qd̄ depingit iuuenis eq̄tā
 ⁊ gestās volucrē sup manu

De mense sexto **Ca. XIII**

Quartus mensis dicitur
 iunior a iuniorib⁹ dicit⁹. eo q̄ po-
 pul⁹ roman⁹ i cēturias iuniorū et
 seniorū fuit diuisus. v̄l d̄: i. Est aut̄ mēsis
 iuni⁹ finis veris ⁊ p̄ncipiū estatis. ⁊ d̄: apud
 hebreos thebath. apud grecos v̄o d̄: seos ha-
 bēs dies. xxx. nor v̄o h̄z horas. vi. dies v̄o. xvij.
 Est aut̄ mēsis solsticial⁹ q̄ i ei⁹ medio intrat
 sol in cancrū. tūc aut̄ calore solis humorē in

radicib⁹ deficcāte oia tendūt ad maturitatē
 ⁊ iō depingit secās fena. q̄: fena i pratis tunc
 t̄pis sunt matura

De mense septimo **Ca. XIII**

Quintus mensis
 d̄: iuli⁹ a iulio cesare sic vocat⁹. q̄a
 in illo mēse fuit nat⁹. v̄l v̄t d̄: tūctē;
 poris fuit ad imperiū sublimat⁹. Dicit aut̄
 apud hebreos canil. ap̄ grecos panemos.
 H̄z autē dies. xxxi. cui⁹ dies habz. xvi. horas
 nor v̄o. viij. Est aut̄ mēsis iste feruētissimus
 q̄: in medio istī⁹ mēsis sol incipit eē in leone ⁊
 incipiūt dies canicularēs. ⁊ iō tū ex sole. tuz
 etiā ex calido signo ⁊ calidissimo sydere fit ex-
 cessus tūc t̄pis i calore. tūc etiā intēdūt omēs
 calide passiōes. ⁊ tūc t̄pis maxie discōueniēs
 medicine ex nimio calore ad interiora radici-
 tus subintrāte ⁊ hūorē p̄sumēte legetes ma-
 ture scūt. Cū iuli⁹ depingit cū falce legetere
 secāte. q̄a tūc est t̄pis agruū messiōi

De octauo mense **Ca. XV**

Quintus mensis
 est august⁹ ab augusto cesare nū-
 cupat⁹. qui ap̄ hebreos d̄: ebal.
 apud grecos iō. h̄ns dies. xxxi. nor h̄z ho-
 ras. x. et dies. xiiij. In h̄ mēse fruges i ho-
 rea recolligūt. ⁊ iō depingit cū flagello triturāte
 denudat terrā a frugib⁹ ⁊ spoliat. ⁊ iō d̄: soli-
 me iō augusti signū; v̄ginis subintrare. sic
 ei v̄go steril⁹ est et infecūda sic terra ē q̄li steri-
 lis q̄n a suis fructib⁹ est ablata

De septembri **Ca. XVI**

Quintus mensis est no-
 nus mēsis sic dicit⁹. q̄: ē septim⁹ ab
 imbre t̄paneo. s. a marcio q̄n solent
 imbres inundare. ⁊ d̄: apud hebreos tarfa.
 ap̄ grecos coros h̄ns dies. xxx. cui⁹ nor h̄z
 horas. xij. ⁊ dies. xij. In isto ei mēse fit eq̄no-
 ctiū autūnale. nam in ei⁹ medio sol ingredi-
 tur signū libze. Est aut̄ mēsis iste finis esta-
 tis et p̄ncipiū autūni in q̄ vindemia fit ma-
 tura. ⁊ iō depingit tanq̄z vindemiator race-
 mos colligens i corballo. Est aut̄ mensis iste
 mutabilis ⁊ instabil. cui⁹ calor i p̄ncipio est

intēsus, s; in fine remittit et tepescit iā frigiditate sapiēs autūnalē fuit autē mēsis iste apud hebreos valde celebris et solēnis, nā apud eos dies septim⁹. mēsis. vii. et ann⁹. vii. i. summa veneratiōe habebat

De decimo mēse Ca. XVII.

Decim⁹ mēsis est October sic dicit⁹. q; ab imbre ē octauus. q; apud hebreos dicitur marison. apud grecos ipheos. hñs dies. xxxi. cui⁹ non habet horas. xiiij. dies vō. x. q; in principio sui adhuc est calid⁹ s; in fine forti frigore corpus pūgit. et iō in ei⁹ medio sol dicitur intrare signum scorpionis. q; est v̄mis facie blandiēs et cauda pungēs. **H**ic mēsis q̄a naturalit̄ est frigidus et sic⁹ terrā desiccāt et eā ad susceptiōez seminū disponit et habilitat. **U**n̄ tūc t̄pis semina byemalia glebe cōmēdant. et iō depingit in similitudinē boīs seminātis.

De v̄ndecimo mēse

Capitulum. XVIII

Undecim⁹ mēsis est nouēber sic dicitur q̄si ab imbre non⁹. Apud hebreos dicitur casleu. apud grecos dyos hñs dies. xxx. cui⁹ non habet horas. xvij. dies vō. viij. **H**ic mēsis frigiditate sua penetrat ad interiora et gūit ledit corpora. et iō in ei⁹ medio dicitur sol signū sagittarij subintrare et siccitate et frigiditate sua p̄stringit et desiccāt et desiccāt arborū folia. porcos etiā in aīalib⁹ claudit. et relictis bñōib⁹ intrinsec⁹ eos p̄gelat coagulat et cōpingit. **E**t iō tūc t̄pis aīalia marie porci multū impingunt. p̄pter qd̄ depingit q̄si rustice⁹ quere⁹ p̄cutiēs et glā dibus reficiēs porcos suos

De decembri Ca. XIX.

December duodecim⁹ mēsis ē sic dicitur. q; ab imbre marci ē decim⁹. **M**arci⁹ q̄dem est mēsis pluuiosus. h apud hebreos dicitur tubetb apud grecos epileos. hñs dies. xxxi. cui⁹ non habet horas. xvij. dies vō. vi. **H**ic mēsis ē solstitialis. q̄a in ei⁹ medio sol ingreditur signū capricorni. q̄n̄ ita est a remotis de nostro babura

bili q̄ nō p̄ora nobis pl⁹ aliquantū elongari. et tūca circulus meridionalib⁹ incipit paulatim reuertit et ascendere p̄ circulos boreales **E**st autē finis autūni et p̄ncipiū byem̄is q̄ se extendit vsq; ad. xvij. diē marci vbi incipit t̄pis veris. **I**n h̄ mēse p̄pter asperitates frigoris sunt alulia et aīalia domestica multē q̄entis et parui mor⁹. et iō plurimū impingunt. **U**n̄ tūc t̄pis interficiunt potissime et mactant. p̄pter qd̄ depingit tāq; carnifer q̄ cū securi p̄cutit et mactat porcū suū. **E**x his enim duodecim mēsibus perficitur annus tā solaris q̄s lunaris.

De hebdomada et diebus

Capitulum. XX

Hebdomada siue septimana a septē dierū numero ē vocata. cui⁹ replicatiōe mēses anni et secula pagant. **A**b eodē enī die incipit et in eodē terminat. cui⁹ p̄tes sunt dies artificiales et naturales. **S**unt dies dicti a dijs q̄uz nomina q̄busdā syderibus sūt ab antiquis consecrata. **P**rimū soli ascripserūt q̄ p̄ncip̄ est syderū et domin⁹ planetarū. et ideo dies dominica nuncupat. que p̄uilegiata est in multis. quia in die dñica mūdus est creatus et in eadē domin⁹ natus fuit. et in eodē domin⁹ minus resurrexit. et in eadē etiā domin⁹ misit spiritū sanctū. **S**ecundūz diē ascripserūt lune. que soli in magnitudine et splendore p̄xima est. **T**ertiū autē marti. et sic de alijs. **V**erum autē alius est egyptiac⁹. alius nō. **E**gyptiacus est dies ille in qua misit deus plagā aliquā in egyptū. **U**nde cū sint viginti quatuor dies egyptiaci. patet qd̄ plures misit deus plagas sup̄ egyptios q̄s decē que in ceteras magis sunt famose. **N**on autē in kalendario ecclesie. nō quia aliquid sit in illis plus q̄s in alijs omittendū s; vt miracula dei ad memoriā reducant. **D**iez ali⁹ est artificialis siue vsualis ali⁹ est naturalis. **A**rtificialis est spaciū quo voluit sol in nostro emisio ab oriente ad occidentē. et dicitur artificialis quia quasi artificio diuersificat h̄m diuersos situs clymatū et regionū. **N**aturalis ē spaciū quo sol voluit ab oriente per occidentē

in orientē. & talis dies continet horas .xxiij.
Arificialis vero dies continet in equo noctio .xij.
 horas. In alijs vero temporib⁹ pl⁹ vel min⁹
 fm dierū incrementū vel decrementū. **D**ie
 rum aut̄ alijs nominat̄ a kalendis ali⁹ ab
 idibus. alijs a nonis. **P**rim⁹ aut̄ dies mē
 sis dicit̄ noīe kalendariū. a kalon qđ ē voco
 qđ tūc solebāt mercatores ad nūdinās cōuo
 cari. et erat festū solēne. qđ vocat̄ festum ne
 omenie. id est. noue lune. quia tunc luna vi
 debatur esse noua. **N**one dicunt̄ quasi nun
 dine. qđ tunc nūdine inchoabāt. **S**ec⁹ idē est
 qđ diuisio. qđ tunc nūdine diuidebant̄. **E**x q̄
 patet triplex diez differētia. s. kalendarijs. de
 putata ad celebrādū. nonalis attributa ad
 negociandū. idualis statuta ad recedēdum
 a nūdinis et ad ppria reuertendū. **D**ies at̄
 naturalis stat̄ ex .xxiij. horis q̄bus sol circa
 totā terrā raptu firmamēti circūferi. Cuius
 ptes sunt quadrans. hora. punctū. momētū
 vncia. at̄ hom⁹. **E**st aut̄ quadrans quarta ps
 diei natural. s. spaciū sex horarū. **H**ora sexta
 ps est quadrantis. i. vicesima quā ps diei na
 tural. **E**t dicit̄ hora extrema et finalis ps tēpis.
 sicut ora dicit̄ extremas fluij siue maris.
 vt dicit̄ **I**sid⁹. **P**unctū est quarta ps hore.
Momentū est decima ps puncti siue qđras
 gesima ps hore. **E**t dicit̄ momentū qđ minimū
 atqz angustissimū tps a motu syderū nuncu
 patū. **V**ncia aut̄ dicit̄ .xij. ps momēti. **H**om⁹
 est quadragesima septima ps vncie. et dicit̄
 at̄ hom⁹ qđ sine diuisione. qđ vltra at̄ homū
 non recipit subdiuisionē. **D**ies itaqz est illu
 minationis a sole receptiua & lumis recepti
 ad alios diffusiuā. vñ dies a dian greco de
 riuatur. **E**st aut̄ dian idē qđ claritas. vt dicit̄
Isi. **I**tē dies mensū annoz & tempoz est de
 scriptiua & distinctiua. **D**ia ei tempozū et se
 culoz curricula diez numero cōputat̄. **I**tes
 fm accessum solis & recessum est dies breui
 tatis vel magnitudinis receptiua. **E**t iō ppē
 solis elongationē a nostro habitabili in hye
 me est breuissima. in estate aut̄ lōgissima. qđ
 tūc sol nob̄ vicin⁹ appropinqt. **I**tē syderū et
 corpoz supior est dies occultatiua. qđ q̄nto
 dies est clarior. t̄nto stelle a nostris aspectib⁹
 amplius elongant̄. **I**tē inē colores & rerū vi

sibiles formas est dies discretiua. **N**ā figu
 re & forme qđ de nocte latēt de die patēt. vt di
 cit̄ **B**eda. **I**tē diei p̄sentia auiū lucis est leti
 ficatiua. in ortu ei diei gaudēt & cantāt aues
Itē viatorib⁹ est dies securitatis et pacis tri
 butiua. latronib⁹ inimica. et timoris incussi
 ua. latrones ei de die timēt. **I**tē diei claritas
 est tenebrositatis noctis euacuatīua. & ipsi
 mediate successiua. & q̄nto nor p̄cedēs maḡ
 tempestuosa est & turbulēta. tanto est succe
 denis diei p̄ntia magis grata. **I**tē dies ē sta
 tus sui immutatiua. crescit ei p̄tinue & decre
 scit. et quāto pl⁹ decrescit & abbreviat̄ in hye
 me. t̄nto plus i estate plonqat̄. **I**tē dies est a
 torpore & somnolentia excitatiua. nā dies ex
 ercitiū & labori boim deputat̄. et q̄nto pl⁹ di
 es declinat̄ vsus finē. t̄nto sapiens opari⁹ ad
 perfectionē diurni operis plus conat̄. vt di
 cit̄ **G**regorius

De auroza Ca. XXI

Auroza finis est
 noctis p̄cedēs. et diei seq̄ntis p̄n
 cipium. et dicit̄ auroza. vt dicit̄ **I**si
 horis quasi aurea hora eo qđ rutilantez ad
 modū auri diffundit colorē. **U**nde et sol i au
 roza a grecis crisoldomos. id est. auri dom⁹
 appellatur. **N**ā radij eius splendentes aure
 as comas demonstrant. **V**el dicit̄ auroza qđ
 aura rozans. eo qđ in auroza ros generatur.
Ex cuius humectatione infundit̄ terra et ae
 ris caliditas t̄patur. **A**uroza lumē a sole im
 petrat. clarior est ipa nocte. sed obscurior cla
 ro die. **A**ues mūdās & diurnas ad volāduz
 & cantandū excitat. nocturnas at̄ fugat. i or
 tu aut̄ auroze flores p̄mo clausē aperunt̄. &
 herbe qđ estu p̄cedente marcescūt in auroza
 erigunt̄. vires aiales i auroza p̄forant̄. & aia
 lium egritudines alleuant̄ et diminunt̄. **I**n
 auroza aut̄ humor sanguine⁹ p̄ncipalit̄ do
 minat̄. **U**ñ fm **C**ōstan. auroza vsqz ad terti
 am imitat̄ naturaz veris. meridies estatis.
 hora vesp̄tina t̄pis autūnal. nor vō hyemis
 q̄litatib⁹ assilat̄ in auroza ppē dñiuz sangui
 nis somn⁹ dulcis est & salubris. tūc etiā t̄pis
 maxime galli ad vociferādū concitant̄. **O**ri
 tur autem lucifer in auroza et orientis solis

presentia nūciat esse prima et vicina. Aurora a tenebris incipit. sed vsqz ad pfectionem luminis pfiat et pcedit. Variat autē ortu solis colorē suū. An nunc croceū nunc purpureū nūcaurēū pten dit colorē. Accidit autē bec varietas ex diuersa qualitate vaporū et nubū in qbus sit depressio solarū radiorū vt dicit Beda. Inertia autē serenitas in auro ra cū radijs solaribz directis cōtra austrū si gnū est future tēpestatis. vt dicit idē Beda. Idē autē est auro ra et diluculū. sic autē dicit quia est diei lucidū et luminosum pncipiū. Est enī diluculū sūm. Iud. terminatio noctis et inchoatio plene lucis. alleuiatio infirmitatis. expeditio ab inimicis. In diluculo autē fugiūt hostes et latrones. vt idē dicit. Idem est mane qd diluculū. Inā mane est lux plena et matura. et dicitur a man qd est bonū. eo qd luce nubile est melius sūm. Iud. Est autē mane principū laboris et finis dormitatōnis. tps sobrietatis et pfecte celebrate digestiōis. paulatim nocti finē imponit et cito transit. rerū et qualitates et species et figuras pteostendit et pcludit

De meridie Ca. XXII

Meridies est dicta

quasi dies media. nā in meridie in medio celi videt p̄sistere sol et in medio puncto inter ortū et occasum existens videtur equaliter ab utroqz tūc distare. vel dicitur meridies quasi mera dies. qā tunc purior et clarioz est quādo sol de medio celi rutilat et totū orbē pari illuminat claritate. vt dicit Iud. Hec hora calidior est et sicciōz et in suis qualitatibz est similioz estati. et accidit p̄p̄t q̄t tuoz. s. p̄pter directā solis ad capita nostra oppositionē. p̄pter radiorū solarū reflexionem. et p̄pter directā duplicationē. et p̄pter radiorū spissitudinē et eoz cōfractiōz. p̄pter linearū angustā sub qbus radij coartātur. Mer etiā tūc tps p̄pter multiplicationem et cōcursum radiorū maxie calefacit. et ibo amplior tūc calor in istis inferioribz generatur. In meridiana autē hora vmbra vniuscuiusqz corpis est breuissima. et a meridie versus septentrionē tūc tps est extrēsa. et q̄nto sol pl̄

recedit a meridiano circulo tāto obiecti corporis vmbra ampli⁹ elongat. vt dicit Beda. In meridie flores et herbe aresciūt. s. fruges et fruct⁹ possime maturesciunt. aialia loca vmbrosa p̄pter solis feruorē q̄runt et in suis latibulis req̄escunt. In meridie aialia venenosa sicut colubri et spentes plus ledūt. qā venenū suū facili⁹ tūc emittūt et effundunt de mane etiā p̄pter frigiditatē nocturnā p̄cedentē rigescūt. et ideo in eis vis veneni cōsopitur. s. in meridie calefiūt. An tūc ad p̄gendum et virus veneni infundendū forti⁹ in ardescunt. An in feruore meridiano cauer nas exeunt. et calefactiōis gratia soli se exponunt sūm Iud.

De vespera // Ca. XXIII.

Vespera a uespero

Stella occidentali est dicta. Vesper⁹ enī est stella q̄ solē occidentē sequit et tenebras sequētes comitat. vt dicit Iud. Vocat autē vesper serū a ianuis seranis sicutum. Q̄n ei venit vespa fores serant vt oia in domo maneāt tuciora. et dicitur et crepusculū id est. dubia lux q̄n inter lucē et tenebras discernere nō est certū. vt dicit idem. in vespere igitur dies finit et solares radij a terre superficie subtrahūt. imminētē vespera vmbre corporū maxime p̄tendunt. flores q̄ cōtra solez apti fuerāt p̄pter solis absentā in se clauduntur. p̄tē etiā corporū q̄ ex calore diurno aperti fuerāt p̄pter remissionē caloris in vespere p̄stringunt. exalationes et fumosi vapores q̄ materia sunt nebule et nubis vespertino tpe resoluunt. homines et animalia et etiāz volucres p̄pter resolutionē sumosuatū in eoz corporibus ad somnū et dormitationē tunc disponūtur. aues nocturne sicut bubones et noctue de suis latibulis ad sua pascua procuranda tempore vespertino egrediūt. greges a pascuibz a pascuis reducte caul⁹ et alia ouium receptaculis recolliguntur. Aupia canibus in vespere vix discernunt. vigiles et custodes p̄pter latronū insidias et hostiū insultus in muris et turribus statuuntur. in vespere autē laborantes remunerant et quieti exponuntur

De nocte
Capitulum. XXIII

Nox nocendo est

dicta eo q̄ oculis nocet. nā oculū p̄uat a sua p̄fectione. s. ab actu vident. occultat enī rerū colores in q̄bus oculus delectat. causa autē nox ab ymbra terre cui⁹ interpositio intercipit a nobis solares radios et impedit ac tollit a nostris aspectib⁹ visum solis. Est autē nox frigida et humida q̄liatibus hyemis similima. et iō quieti aialū virtutū est cōgrua et opationi naturalius et secutiū necessaria. An nox est tps dormitio nis et q̄ntis vt virtutes q̄ p̄ vigilias diurnas distracte et disperse fuerāt debilitate bñificio noctis quiescāt et coadunent. et sic coaduna te cōfortent. Ne nox p̄pter solis absentia esset penitus in decora stellaz fulgorib⁹ illustrat p̄n ex stellaz motu noctis tenebrositas minoratur. et noctis cursus et p̄cessus discernitur aeris etiā nocturna densitas t̄patur. vt dicit **Albu.** et ideo in nocturnis tenebris ambulātes vel nauigātes de facili deuiāt nisi eorum via p̄ motū et siderū sitū dirigat. oīs infirmitas plus extendit generalit̄ nocturno t̄pe q̄s diurno. et patiens de nocte plus q̄s de die aggrauat. p̄ galloz cantū finis noctis p̄dicat. et aduētus future diei p̄nunciat. Nox etiā fm excubias militares in q̄rtuoz vigilantiaz ordines distribuit. vt dicit **Beda.** Inā p̄mi vigilat in noctis cōcino. secūdi in cōcino. tertij in media nocte siue ipsi⁹ noctis int̄pesto. quarti in gallicinio. Omni enī t̄pe in castris vigilat et excubat. q̄a semp inueniūt q̄d formidat. vt dicit idē sup **Au. xi.** p̄ter bec nox est ex se horrois et timoris incussiva. fantasmatū et illusionū p̄tēna. plura ei fantasmatā occurrūt de nocte q̄s de die. plures etiam occurrūt dormiētib⁹ de nocte q̄s de die vigilantib⁹ fantasie. sicut dicit. multa passa sum p̄ visum p̄pter ip̄m **Matth. xxvij.** Nox etiam est cōdensatiois et infectionis aeris inductiua. tanta ei de nocte fit ex fumis et vaporosis exalationib⁹ aeris immutatio et infectio. q̄ vir animātia viuerēt nisi luna et sydera suo motu p̄tra bui⁹ maliciā obuiarēt fm **Albu.**

Nox etiā est illoz que claritate diei occultatur manifestatiua. sydera enī de die latēt. de nocte vō lucent. Immūdoz aialū est nutritiua. nā aper et alte fere siluestres de die in suis foueis et antris latitāt. de nocte vō p̄ vineas et agros euagari nō cessant. Audacie et securitatis maleficis est sepi⁹ p̄stantiua. Nam de die de p̄bendi timent latrones et fures q̄ nocturno t̄pe ad omne flagitiū sūt audaces vt dicit **Greg.** hora t̄pestatis nocturna mora piclitanub⁹ in mari est maxime nocua. q̄ quādo nox naufragiū patiens⁹ supuenit euadendi loc⁹ alicui vir occurrit. vt dicit **gregorius.** Ton⁹ medietatis vite humane ē nox insensibiliter p̄sumptiua. tantū enī t̄pis consumim⁹ dormiēdo de nocte q̄ntū de die vigilando. vñ nox subtrahit q̄ ad laborē p̄tē maximā vite nostre. vt dicit **Gal.**

De sabbato **Ca. XXV**

Sabbatū est preci
puū septimane festū. quod ad celebrandū ideo in die. vii. fuit a dño institutū. quia die. vii. requieuit dñs ab omni ope zc. **Gen. ij.** An apud hebreos ita p̄ualu it bec solēnitas intantū q̄ nullū opus feruile sabbatis fieri p̄mittebat. imo in sabbatis s̄uis et ancillis et animalib⁹ et iumēus req̄es fieri iubebat. Ignis in domib⁹ iudeozum in sabbatis nō accendebat. Cibus in die sabbati necessari⁹ in die p̄cedente p̄parabat. Cultoribus indumētis ips̄s in sabbatis ornabat. Lautionib⁹ cibus et epulis cōmuniter ips̄s in sabbatis utebat. Templū orōis grā plus q̄s in alijs dieb⁹ frequētabat. Altaria sacri ficijs maiorib⁹ et oblationib⁹ pinguioribus semp in sabbatis cumulabāt. lex in sabbatis sp̄ populis a sacerdotib⁹ exponebat in eozū synagogis. Cātus cū psalmodia solennius agebat. oīs discursus et euagatio ip̄so p̄hibebatur. An iter sabbati spaciuz tantū modo mille passū vocabat. plus enī ambulare in sabbatis illicitū putabat sicut dicit glosa super act⁹ ap̄loz. **Arma** sumere nisi solū p̄ defensione legis nō p̄cedebat. vt p̄. j. **Matth. ij.** In quiete igit̄ sabbati q̄es animi figurabat violator sabbati sine misericordia interfici

iubebat. ut patz in illo q̄ colligēs ligna i sabbato iubente domino lapidib⁹ fuit a populo i terfectus

De neomenia // Ca. XXVI

Neomenia id est est apud hebreos q̄d noua luna. et erat solēnitas in kalēdis mensū ad honore dñi q̄ renouat oīa instituta. Q̄d enī fecerunt gentiles in p̄ncipijs mensū ad bonorem diane et iunonis. fecerūt hebrei in kalēdis mensū ad honore creatoris. Et iō p̄ncipia mensū dicunt kalēde q̄si colende. ut dicitur. **31.** vel dicunt a calo grece q̄d est uoclatie. q̄ tubis et buccinis h̄ solēnitas p̄nunciabatur et clāgoze buccine ipsius ad festū neomenie uocabat. Hec festiuitas multuz fuit celebris et insignis. et iō spūalib⁹ hostijs bonorabatur et ipsi ad epulandū et uiuādū i kalēdis tubis et buccinis spēaliter inuitabat

**De septuagesima
Capitulum. XXVII.**

Septuagesima est spaciū. lxx. diez q̄ extendunt a dñi ca q̄ dicitur septuagesima vsqz ad sabbatū pasce. et dicitur sabbatū in albis. In his autē lxx. dieb⁹ signant. lxx. anni q̄bus filij israel captiui fuerunt in babilone. p̄ quos p̄nue fuerunt in miseria et dolore. sed accepta licētia a ciro rege reuertebant finis. lxx. annis cū gaudio et honore. In his autē. lxx. annis captiuitatis babilonyce p̄figurabat totuz ipse uite nostre q̄z diu culpe subdimuz atqz pene. Et iō culpa p̄mi hoīs cū pena sibi inflata legit in ecclesia in p̄ma dñica q̄n septuagesima inchoatur. **Uñ** in signū p̄nue miserie canticā leticie subuenit. nuptie et coniugia donec trāseat pasca suspēdunt. In pasca autē alleluia cū alijs iocūditatis cāncis resumit. quia p̄ passionē c̄busti seruit⁹ humani generis relaxatur. **Idena** tñ ad huc remanet. et iō in septimana pascali cārat graduale cū alleluia. remanēte ad huc pena. q̄a ad huc cū spūalilentia quā habet ecclesia p̄ remissioe culpe. remanet quedā tristitia. sicut ip̄sus israelinc⁹ de sua reuersioe libera in hierlm̄ multuz ex

ultabat. s; nihilomin⁹ p̄ difficultate itineris plurimū laborabat. Sic nos tendētes ad patriam gaudem⁹ p̄ grām nostre redēptiois. sed ad huc lugem⁹ p̄ peccatis. Cū autē uite p̄sentis septuagesima fuerit adimpleta. tunc fulgebimus in albis in agni p̄nua. Et iō sabbato in albis cārat duplex alleluia. q̄ finito labore uite p̄nue cū puenerim⁹ ad eterne q̄etis sabbatū gaudebim⁹ stola duplici nobis tunc ip̄s restituta. In signū miserie uite p̄ntis cantat in introitu misse. **Circū** dederunt me. **Pro** spe autē reuersionis inuitamur in epistola ad currēdū in stadio et ad laborandū in uinea domini saba oib⁹ docemur i euangelio. Hec omnia ex summa et sentētia **Jobis** beletb sunt extracta. Cui⁹ autoritas in eccia solēnis ē maxime in officijs ecclesiasticis ordinandis.

**De quinquagesima
// Ca. XXVIII.**

Quinquagesima quali q̄n quies decē est uocata. et significat ip̄s remissiois s̄m expositionē ipsi⁹ **Jobis** beletb. **Idena** ann⁹ quinquagesim⁹ dicebat ann⁹ iubileus. q̄ apud hebreos fuit sūme celebris et festiu⁹. **Ann⁹** ei fuit reuersionis p̄scriptoz. remissionis debitor. reuersionis p̄ditoz. **Incipit** autē quinquagesima in dñica t̄na a septuagesima et finit in dñica resurrectionis. Significat enī statum grane ad quā restauramur mediāte b̄nficio p̄nie. **Uñ** et ieiuniū eccie incipit in medio quinquagesimalis septimane. et tūc frequētius quinquagesimū psalmū q̄ ē penitētia recitamus in diurno officio. i singul fere hoīs psalm⁹ ille penitētia q̄ **Miserere** mei de⁹ inuitatur repetit. **Observatio** anni quinquagesimi qui dicebat in lege iubileus incepit s̄m hebreos añ legem. s; a tpe abraē q̄ liberauit loth nepotē suū qui tunc tempis fuit annorū quinquaginta. Et ideo ab illo tpe iter filios abraē seruabatur. quod p̄cedente tēpe sub lege p̄pter mysteriū approbaret. ut patz in numeris.

**De quadragesima
Capitulum. XXIX**

Quadragesima est
 q tps quadraginta dierū. vt dicit Jo.
 incipiens a p̄ma dñica quadrageli
 mali. ⁊ se ptendit vsq; ad dñi cenā in q̄ dñs
 noster noui testamēti sacrificium inchoās
 pane angelico nos refecit in quo nob̄ signa
 tur q̄ q̄ quadragesimaz p̄nie vel p̄nitus vite
 sp̄ualiter pegerit. diuine cōtemplationis so
 cietate finaliter p̄fruet. Est autē quadrageli
 ma tps militie ch̄stiane in quo acri⁹ cōtra
 vicia dimicam⁹. Hūc enī dierū numerū ad
 nostrā assumim⁹ militiā nō solū p̄ exemplū
 moysi ⁊ helye. sed etiā p̄ imitationē iesu ch̄r
 sti q̄ tot dieb⁹ legi⁹ ieiunasse. Hūc autē sub B
 numero ieiunam⁹. Nam p̄ eo q̄ constat ex de
 nario quater in se reuoluto decalogū s̄b de
 nario ⁊ euangeliz sub q̄ternario rep̄sentat
 q̄bus armis sp̄ualibus noster aduersarius
 sup̄at ⁊ terra viuentiū iure hereditario possi
 detur. sicut terra p̄missionis finita q̄dragin
 ta annoꝝ pugna in deserto filiis israel conce
 debatur. Fruct⁹ etiā militie nostre ostendit
 sub hoc numero. Nam quadragenari⁹ colle
 ctis partib⁹ ipsum diuidēbus p̄duc̄ nume
 rum q̄nquagenariū. qui numer⁹ remissiois
 debitorū ⁊ hereditatis amisse restitutionē si
 gnat. Ex q̄ ostendit q̄ dimicādo cōtra vicia
 remissione cōsequimur peccatorū ⁊ heredes
 efficimur bonorū eternorū. In hoc enī nūero
 vite nostre decimas ⁊ p̄mias dño cōsecre
 mus. Nam p̄ decima. cccx. dierū ieiunamus.
 xxxvj. dies p̄ decima. vi. dierū ⁊ horarū qui re
 sidui sunt de anno integro vnū diē vt i sum
 mo soluat deo p̄ decima anni. xxxvij. ieiuna
 biles. et tres dies de ieiunio quattuor tēporū
 p̄ p̄mitijs offerunt. Hoc autē facim⁹ vt of
 ferentes deo p̄mias nostri tēpis in fide tri
 nitatis ⁊ decimas in cōpletionē decalogi p̄ fi
 dem ⁊ bonos mores p̄mogenitorū dignitatē
 et eterne felicitatis denariū assequimur. Et q̄
 quadragesima est tps militie. idē in euāge
 lio agit de militia ⁊ victoria ipsi⁹ ch̄usti. In
 tractu vō quattuor impugnationū ⁊ tēptā
 tionū genera demōstrant. quaz p̄ma est le
 uis ⁊ occulta. s̄. timor nocturn⁹. secūda est le
 uis ⁊ manifesta. s̄. sagitta in die volās. tertia

est grauis ⁊ manifesta. s̄. occurus demonij
 meridiani. quarta est grauis et occulta. et B
 est negociū in tenebris ambulās. Cōtra istas
 itaq; multiplices impugnationes munimur
 sp̄uali armatura ad quā nos instruit aplūs
 in epla ⁊ inuitat vbi dicit. Exhibeamus nos
 sicut dei ministros p̄ arma iusticie vtutis di
 z̄. Inter omia autē tpa anni. tps quadrageli
 male magis est nobile et insigne. Est ei tps
 reuiuificatiōis. q̄a terra que in hyeme vide
 batur q̄si mortua. tpe quadragesimali reui
 uiscit et virescit. Itē tps est renouatiōis. naz
 terra herbis ⁊ florib⁹ ⁊ arbores frondib⁹ re
 nouant ⁊ ornant. Itē tps est impugnationis ⁊
 secūdatiōis. q̄a tūc v̄rus generatiua in aīa
 libus et plātis maxime viget. vñ tunc pullu
 lant ⁊ germināt terrenascētia vnuerſa. Itē
 tps est nidificatiōis ⁊ pullificatiōis. vnde tur
 tures ⁊ ciconie ⁊ alie volucres q̄ abeāt tota
 hyeme tpe vnali adueniūt ⁊ ad nidificandū
 solcite sūt. Itē tps est medicine ⁊ purgatio
 nis. q̄a tūc maxime mouent hūozes in corpe
 ad exeuandū. ⁊ idē tūc est tps p̄gruū medicine
 Itē tps est lucri ⁊ negociatiōis. tūc enī arabi
 lis est terra ⁊ mare nauigabile. ⁊ ideo solent
 hoīes vernali et quadragesimali tpe ob spes
 lucri ad diuersa negocia se mouere. Itē tps
 est resecatiōis sup̄fluoꝝ ⁊ amputatiōis. ⁊ idē
 in quadragesima amputant vites et alie ar
 bores q̄ a sup̄fluis exonerant. Itē temp⁹ est
 lachrymatiōis vinearū incisarū ⁊ germinati
 onis. Nam humor q̄ erat sup̄flus i radice
 euaporat. ⁊ distillādo se euacuat incisa vite.
 v̄tus etiā germinabilis tūc erumpit. ⁊ per di
 uersas p̄tes in ppagine se oñdit. Itē tps ē se
 minatiōis ⁊ insertiōis. q̄a circa q̄dragesimaz
 semia terre cōmittūt. ⁊ surculi i arborib⁹ in
 serunt. Itē tps est rois ⁊ pluuiā irrigatiōis
 tūc enī oriunt plades ⁊ alie stelle imbifere.
 q̄ sunt cārois ⁊ pluuiē ad iactoz seminū ir
 rigationē ⁊ nutrimentū. vt dicit albu. et Beda
 Itē tps ē de ambulatiōis ⁊ pegrinatiōis. q̄
 tūc eccie ⁊ sanctorū limia marie frequētant

De pascate Ca. XXX.
Pasca grece passio
 d̄. latine. a passū qd̄ ē pati. hebraice

pero idem est qd transitus. eo q in pasca iu
deoz agnus imolabat. assus comedebat. z
nihil ex eo vsqz in mane derelinquebat. qd
comedi nō potuit igni cremabat. cū festina
tione. et lactucis agrestib⁹ et panib⁹ azimis
comedebat. ab incircūcis et immundis co
medib⁹ pbibebat. accincti fuerunt bebrei et pe
dibus calciati qñ ab eis comedebat. in ma
nu manducatis agnū baculus tenebat. san
guine agni linitis domoz postib⁹ virtus ex
terminatis angeli coercerat. qā nō habuit
potestare nocendi vbi domoz postes cū su
perliminariis fuerūt tūc linit. In comesti
one agni imolati trāseunte dño p egyptum
egyptioz pplus pcuriebat. pplus vō bebreoz
ab egyptioz crudeli dño liberabat. Cū ex
eo q p̄mogenita egyptioz interficiebantur
bebreoz p̄mogenita sancificabant. **P**̄ co
mestione vō agni pplus p̄cedente columna
ignis et nubis illelus p mare rubrum de gy
pto educebat. **P**̄ barao aut ipsos psequēs
cū toto suo exercitu p̄ceps in medijs flucti
bus submergebatur. Tandē in fine cum hym
nis et canticis p sua liberatōe z hostiuz sub
mersione. gratiarū actiōes dño soluebatur.
Hec omnia in exodo p ordinē cōtinent. ca. xij
xij. z. xiiij. Et ideo in memoriā interfectiōis
egyptioz z liberatiōis bebreoz inoleuit cō
suetudo vt semp de duob⁹ dānādis ad mor
tem. vn⁹ in pasca iudeoz interficeret. et alter
liber dimitteret. vt patet **M**atth. xvi. **I**stud
aut pasca iudeoz exemplū fuit et figura pa
sce christianoꝝ i quo mediāte sanguie agni
imaculati q abstulit peccata mundi oēs ele
cti a seruitute demonū sunt redēpti. p quez
verū faciūt transitū de carne ad spūm. de ve
teri boie ad nouū. de vmbra ad lucē. de mū
do ad celū. de figura ad veritatē. de seruitu
te ad glie filioꝝ dei libertatē. Et ideo dies pa
scalis est tps leticie z exultatiōis. tempus no
uitatis z renouatiōis. temp⁹ puritatis et io
cunde refectiōis. qā resurrectiōis filij epulā
tur nō in fermento veteri malignitatis. s̄ po
tius in azimis sinceritatis et vitatis. **H**ostiz
aut pasca sp̄ in die dñico celebramus verno
tp̄ luna abhuc plena. In dñica aut semp ce
lebram⁹ ppter reuerentiā dñice resurrectioꝝ

nis. nō aut semp celebram⁹ in. xv. luna cū iis
deis ne iudizare videamur. **H**ostriū in sup
pasca large sumptū ad multa se extēdit. et p̄
mo ad die in ramis palmarū qd vulgaritē pa
sca floridū dicit. eo q in illo die florētes arboꝝ
et virentes ramos in manib⁹ gerim⁹. quia
domin⁹ illo die p̄cessionalitē cū ramis arbo
rum est suscept⁹. **H**ec dies est p̄ilegiata in
hoc q filij israel illo die sub iosue transito ior
dane sicco vestigio terre intrauerāt terminos
p̄missionis et comederūt de frugibus terre
chanaan. z stanz defecit manna quo alii su
erunt in deserto quadraginta annis. vt p̄t̄
Josue. ij. In eodē etiā die sicut tunc erat dies
palmarū eiecit domin⁹ de templo ementes
z vendētes postq̄z a turbis cū ramis palma
rum et oliuarū bonoꝝ fice est susceptus. **A**d
pasca etiā p̄tinet dies cene que fm **J**ohānez
beletib in quattuor est p̄ilegiata. in penitē
tium ad eccliam redeuntū reconciliatiōe. q
eni in die cinerū ab ecclia p̄iusticiā excludū
tur in die cene p̄ misericordiā in sinū ecclie
recipiunt. et ideo in q̄nta feria fecit dominus
ex aquis pisces z volucres. partēz enī remis
sit gurgiti. p̄tem leuauit in aera. qz dominus
malos in carnalib⁹ delectates separat a bo
nis in celestib⁹ glorificans. **S**ecundū p̄iui
legium cōsistit in veteris sacrificij termina
tione et viuifici sacramēti altaris institutiōe
quādo carnal ritus in celestē et spūalē rituz
est mutat⁹. **T**ertū p̄ilegiū cōsistit in sacre
vncionis et chrismanis p̄secratiōe. tunc enīz
ab ep̄o oleū catbecuminoꝝ et infirmoꝝz q
paruuli baptizandi inungunt in escapulas
z in pectore. infirmi iungunt in organo sen
suū morte iam appropinquāte consecratur
Eodē etiā die cōficiat chrisma ex oleo et balsa
mo quo puuli chrismanāta minoꝝ sacerdo
te in vertice. a maioꝝ scz ab ep̄o in frōte vide
licet in cōfirmatiōe. **Q**uartū p̄ilegiū est in
mandati dñici rēpresentatione. z hoc fit in pe
dum ablutiōe. in pauperū refectiōe. in alta
rium denuatiōe. et eoz expiatiōe. **E**st igit
dies cene dies recōciliationis. trāsubstanti
ationis. consecratiōis siue vncionis. dies
refectionis et ablutiōis. **A**d pasca nostrū in
super p̄tinet dies parasceue. et dicitur bona

sesta feria. quia in ea dñs est passus. a cuius passione omnes septe ferie habēde sunt in reuerentia et honore. Celebrat autē dies pasceue cū tristitia et merore quibus aliorū sanctorū passiones cū gaudio celebrem⁹. q̄a scī post martyriū euolat ad celū. ch̄ist⁹ vō descendit ad infernū s̄z q̄ fregit tartara et sanctos eduxit. et tertia die resurgēs viuū se ostēdit. **30** tūc maxime gaudem⁹. vt dicit idē **Iohes** beletb **31** diei p̄uilegia fuerunt xp̄i imolatio. in ferni dep̄datio. mortis superatio. et demōis qui mortis habebat imperiū humiliatō. paradisi ap̄tio. hoīs redemptio. scripturarū referatio siue manifestatio. omniū figurarū cōsummatio. et iō in cruce dixit ch̄ist⁹. cōsummatū est. **32** pasca q̄z p̄tinet ip̄ius vigilia q̄ antonomatice sabbatū sanctū appellat. q̄ in illo sabbato ch̄ist⁹ qui est sanctus sanctorū p̄ totū diē in sepulcro q̄euit. In hac enim die ignis nou⁹ acq̄ritur b̄ndicitur et ad accēdēdum pascale cereū custodit. deinde pascalis cere⁹ erigit et a diacono b̄ndicitur et accēdit. cui t̄bus i forma crucis imprimit. deinde lectionibus lectis ad cōsecrationē fontis p̄cesionaliter acceditur. et cōpleto baptismo ad celebrationē misse reuertit et rediur. **Totū** autē diei officiū sub breuissimarū vesperarū compēdio terminat. vt nō neop̄cia ad diuinum officiū incōsueti tedio afficiat. tota etiam septimana pascalis celebris est et solēnis cuius finis in sabbato in albis terminat q̄n alleluia duplicat. signat enī futurā sanctorū ḡliolam resurrectionē. in q̄ duplici stola electi decorabunt. de q̄b⁹ d̄z in **Apoc.** ambulabūt mecū in albis q̄nā digni sūt

De pentecoste

Capitulum. XXXI.

Pentecoste fuit festum solēne apud hebreos sicut est moderno tpe quo ad nos. Et est dies quinquagesim⁹ a pasca. sicut enī israelitic⁹ ip̄s quinquagesimo die q̄ pasca celebrauerūt in ramasse venerūt ad montē syna et legem susceperūt. vt p̄z **Ero. xix.** Ita quinquagesima die a passiōe ch̄isti dat⁹ est sp̄s sanct⁹ ap̄lis in linguis igneis vt faciūdi esset in oī genere

sermonis. et feruidi amore charitatis. **33** dicitur autē p̄tecoste a penta q̄d est quinq̄set costes q̄d est decē. q̄z quinq̄z decades dierū a pasca ad pentecosten intercurrūt et distinguūtur. p̄ septē septimanas p̄pter septiformem grām que in aduentu sp̄s sancti credentib⁹ est collata. **Temp⁹** autē circa pentecosten est temp⁹ militie et strenuitatis. tūc enī noui tyrones militie cingulo seu gladio accingunt. **Est** etiā temp⁹ mūdicie et siccitatis. sole enī terre sup̄ficiem tunc fort⁹ calefaciēte b̄uorum cōsumit sup̄fluitatē et lubricitatē. et sic inducit mundiciā p̄ sup̄inductā siccitatem. **34** t̄ps leticie et iocūditatis. tunc enī aues et animalia in maximo amore viuūt. **35** t̄ps viros et amenitatis. tunc enī p̄cipue herbe virent et siluetūc frondēt. **36** t̄ps odoris et suauitatis. nā flores hortorū nemorū et pratorum suā redolentiā vndiq̄z tunc diffundūt. **37** t̄ps est dulcoris et suauitatis et saporositatis. nā calor celestis tūc t̄ps humiditatē i floribus digerit et in dulcedinē alterat et conuertit. et ideo t̄ps est mellificationi cōgruus p̄pter q̄d apes tunc p̄cipue frequentant herbas et arbores p̄pter flores vt dicit **Aristo.** et etiā longe puri⁹ et dulcius est mel q̄d colligitur tpe vernali q̄z q̄d acquirūt tpe autumnali. **38** t̄ps maturitatis. In calidis enī regionibus circa pentecosten instat mellis t̄ps. Et ideo vocat in libro numeroz t̄ps nouarum frugū. q̄a in festo pentecostes panes ex nouis frugib⁹ d̄no offerri p̄cipiebātur. **39** t̄ps est pascue et satietatis. **40** nā tūc gramini⁹ et herbis abundāt loca oīa pascuosa. Et ideo tam equi q̄z alia aiantia p̄pter nouarū herbarū abundantiam impinguant. **41** t̄ps ē audacie et animositatis. nā ex feruētū impressiōe caloris solaris colera tūc incendit. ex cuius accensione circa cor ira et audacia i animalibus cōcitatur. vñ illud t̄ps regibus est magis consuetū vt tunc iubeant moueri p̄lia contra hostes

De scenophegia Ca. XXXII.

Scenophegia est festiuitas hebreorū. q̄ tabernaculo rum fixo dicebat. que celebratur i

memoriā expeditōis quā recedētes d̄ egypto
 in tabernaculū morabant. ut dicitur **I**sid. vñ sce
 nophegia d̄: a scenon grece q̄d latine d̄: ta
 bernaculū. **H**ec solēnitas sp̄ in septēbri cele
 brabatur. q̄a collectis frugib⁹ de omnib⁹ de
 cimas d̄no obtulerūt. et leticie ac gaudio t̄c
 sp̄aliter vacauerunt. **F**rondeb⁹ et ramis
 domos suas ornauerūt fruct⁹ arboris pul
 cerrime et suavis. i. poma cedri in manib⁹
 portauerūt. **I**n decimo autē die eiusdē mēsis
 triplex festū eodē die celebrauerūt. s. expiatō
 nis. afflictionis. et p̄piciationis. **M**ā eodem
 die summ⁹ pontifex intrauit cū sanguīe vi
 tule rufe et expiauit sancta sanctoz. et ideo d̄:
 dies expiatōis. eodē die ieiunabat p̄pls p̄ re
 aru vituli in deserto. et iō vocabat̄ dies affli
 ctionis. dies yō vocabat̄ dies p̄piciationis
 quia tali die audierūt dominū sibi placatuz
 fuisse et p̄piciuz sup̄ trāsgressione vituli ido
 latre in deserto

Beencenia
 Ca. XXXIII

Beencenia est noui
 templi dedicatio. cenon enī grece
 nouū d̄: latine **H**āc solennitatem
 iudei diuersis t̄pibus celebrabāt s̄m q̄ diuer
 sis t̄pibus vel nouū templum edificabat̄ vñ
 edificatū d̄ nouo repabatur. sicut iudas ma
 chabe⁹ legit̄ templū dedicalse et renouasse. j.
Mach. iij. Dedicatōis etiā festū tenet eccia
 Cū enī ep̄us ecciam circuit aqua b̄ndicta ec
 clesiam aspergit alphabetū duplex transue
 saliter p̄pauimentū scribit. p̄tes signat cris
 mate et linit. t̄bus et t̄bimiam p̄ q̄nq; p̄tes
 altaris comburit. reliquias includit. altaria
 ornat et vestit. emunitatē et p̄uilegia ip̄edere
 p̄suevit

Incipit liber decimus **D**e mate
 ria et forma

Completo tra
 ctatu de p̄prietatibus t̄pis
 et p̄nū ei⁹. agendū est de ier
 riorib⁹ reb⁹ et materialib⁹
 creaturis. de elemētis scz et
 eoz que ex elemētis materialib⁹ cōponuntur

Sunt autē materia et forma ois rei corp̄alis
 p̄ncipia. ut d̄: i libro de v̄nitate. **M**aterie au
 tem et forme p̄uatio nihil aliud est nisi ton⁹
 rei destructio. et est materia p̄raria v̄nitati
 et ei dissimilis. ut d̄: ibidē. **M**ateria autē q̄n
 to est natura subtilior et sublimior. tanto ad
 susceptionē forme est habilior. q̄nto vero est
 compactior et terrestrior et a natura celesti
 remotior. tāto ad susceptionē impressionuz
 formaliz est debilior. ut d̄: in libro de v. sub
 stantiz. et hoc habet p̄p̄iū materia s̄c̄ ibidē
 dicitur. s. suscipe formā et nō suscipi. retinere
 et nō retineri. **P**̄ncipiū autē distinctiōis di
 uisionis et alienatōis in reb⁹ generabilib⁹
 et numeratōis est materia. ut d̄: vij. met̄ba.
 q̄ generās n̄ differt a generato nisi s̄m ma
 teriam. et ideo vbi est generās sine materia.
 ibi est substācialiter idē generās et generatū
 in substācia et natura ut in diuinis. **M**ate
 ria enī est causa indiuiduatōis rerū ut dicit
Aristo. iij. met̄ba. q̄a diuisio sp̄ei per indiui
 dua est s̄m materiā et nō s̄m formā. **I**tem ma
 teria p̄p̄ia a p̄p̄iat sibi formā p̄p̄iam. ut
 dicit. x. met̄ba. vñ s̄m substāciam et esse sub
 vna forma est vna materia. et sub pluribus
 plures. **I**tem. iij. p̄h̄sicoz. **C**ausa quāntitatis cō
 tinue et infiniti est materia. subiectū enī con
 tinuitatis et quāntitatis diuisio est materia.
 p̄pter q̄d accidēs nō potest diuidi nisi s̄m di
 uisionem et quāntitatē subiecti. **I**tem mate
 ria infinita dicit̄. vel quia diuisibilis est in in
 finitū. vel quia habet appetituz ad infinitas
 formas. **E**t ideo p̄pter indeterminationē su
 orum appetitū et inclinationē ad formas i
 finitas d̄: infinita. et nō q̄ eius v̄rus sit infini
 ta nō limitata scz neq; coartata sicut v̄t⁹ est
 diuina. **E**t ideo dicit **P**lato. q̄ materia flux
 it in infinitū nisi forma sistat fluxum. et ideo
 corpa que multū habēt de materia et paruz
 de forma crescūt multū. ut patet i arborib⁹.
 et ideo ossa parū habēt sensibilitatis. q̄ mul
 tum habēt materie et terrestreitas. ut dicit
Auicēna. **H**abet autē in materia potētia q̄dā
 actiua que est forma incōpleta. et hec poten
 tia est cōmunis duob⁹ p̄rarijs. vñ quādo
 illa potētia ducit ad actū vni⁹ forme. appet
 itatim esse sub forma p̄raria. ut ista potētia